

بسم الله الرحمن الرحيم

د وطن یادونه

د شعرونو مجموعه

سمیع الدین افغاني

sameuddin afghani

Ketabton.com د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم :	د وطن یادونه
شاعر :	سمیع الدین افغاني
د چاپ کال:	۱۳۸۲ لمریز ۲۰۰۲ م
د چاپ شمېر:	۵۰۰ ټوکه
خپرندوی	افغان تنگ ویب پاڼه

کمپوز او ډيزاين اجمل اکبري
ټولگه : لمړۍ

د چاپ ځای:

د حق د لارې کلتوري ټولنه - جرمني
E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننگ د بڼکلي پانې د قدر وړ کار کونکو په خاصه توگه د اجمل اکبري صيب نه د
کتاب د خپرولو او ډيزاين نه يوه نړي مننه ، کور مو ودان ،
سميع الدين افغاني

سريزه

د «وطن يادونه» د سميع الدين ، سعيد افغاني د شعرونو ښکلي مجموعه د پښتو او پښتنو د خپل شوي ادب په دنيا کې د
رنگارنگ گلونو څه نوې شان گيلې ده چې د شعراو ادب مينه والو ته يې وړاندې کوي.
سميع الدين سعيد افغاني شاعر دی، د هغه په شعر کې د هغه هيلې، دردونه، مينه او ارمانونه ژور ټولنيز، انساني او
بشري رنگ لري. د سولې، هوساينې او نيکمرغۍ ترې دی. د خپل خپل شوي وطن د زوریدلي انسان په دردونو او ښکې
تويوي، د کرکې، نفرت او توپیر غوښتنې پر ځای د مينې او محبت اواز او چټوي دارمانونو ارمان يې خپل خلک خپله
مينه او خپل وطن دی، د خپل وطن په روان ناتار زور يې او وايي:

په وطن موجود ماتم دی تور تمونو کې موشپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه چه ظلمونو کې موشپې دي

د هیواد د زخمی زړه، کابل په ویرناست دی، له وطن څخه د لړیوالي غم يې د زړه وینې خوري او د پردو پردي کتنې يې د
شاعرانه احساس روح ته عذاب شي، کله د پښتنو خوږ ژبې ملي شاعر ملنگ جان ته مخه کړي او کله بیا د وتلي شاعر او
نامتو ادیب گل پاچا الفت د ارزوگانو د راژوندی کیدو هیلې پالي، په تیرو ویاړي او په روانو ژاري او د سولې، ورورۍ او
هوساينې په هیله د نفلونو سجدې په غاړه اخلي، د شکونو او بې باوريو تور و لړو ته زور يې او همدغه څه د افغان ولس د
ناورین د اوږدیدو دلیل بولي، ومو ویل چې هغه شاعر دی، د شاعر دنیا له ټولو غمونو او دردونو سره سره تنگه، تروشه او
یولې نه وي، درد لري، سوز لري، ساز لري، مينه هم

یار چې کړم بیمار د لیونو په چم دود شوم په انگار د سپیلنو په چم

او کله چه غم پرې زور شي نو بیا رنډانه د رنډانو جمع ته ځي او د خپل زړه خبرې کوي:

زه د رنډانو او مستانو جمع ته چه کله ځمه بیرته نه راځمه

زه د بد مسته می خورانو جمع ته چه کله ځمه بیرته نه راځمه

خوزه شاعر پیژنم، هغه د مستي، رندۍ او میخواری نه وه او نه دي

دردونه، رنځونه او د روانې زمانې د انسان بې غوري بې پسې اخلي او د تینبښتي

یوه لار لټوي. دده په شاعرانه احساس کې د رنډانو او مستانو دنیا له درغو، ریا، تذویر او سالوسی څخه پاکه د مينې او

محبت دنیا ده نوڅکه هغه لوري ته مخه کوي او چه هلته دردونه او پيالې سپکې ويني نو ساقې ته په ملامت کې وايي :

ساقې تاثیر دې په پيالو کې نشته ځکه چه خوند بې په نیشو کې نشته

هسې مې بوزه د مستیو لور ته چې د جنت په کنارو کې نشته

د شاعر کلیوالي سندرې چې د ملنګ جان د ملي نارو اثر پرې پروت دی خپل ځانګړې خوند او اشنا موسقي لري. د بنجاره بنجاره په نارو کې د وطن تیر یادونه پالي، د حسنونو سوداګر مخې ته درېږي، د نارنج د گل په یاد د ښکلي تنګرهار یادونه کوي او د همدې محلي سندرو په لړ کې د خوږ ژبي محلي شاعر بهايي جان د «شیر او شکر» سندرو په سبک د خپل پرديسي ژوند سندره بولي او وايي :

څه چه څو بهر ته سېل به وکړو د ملکو توهم بیا برو ګلم توهم بیا برو

نه ځمه بهر ته ځما خپل وطن یادېږي څه کړم عبث ژوند دی په وطن کې د پردو

توهم بیا برو ګلم توهم بیا برو

د وطن یادونه د درد او احساس سندرې دي، ژبه یې ساده، روانه او بې تکلفه ده. په دغې ښکې رنگینه ډالۍ کې د رنگ رنگ ګلانو نښې شته او په همدې وجه ده چه د هرلو ستونګي ادبي تندې ته یو څه لري. دا شیبه چې زموږ په ښکلي تاریخي وطن د پېړیو پېړیو زړه خپسه را خپره شوې او د وطن ډیره ستره انساني پانګه مود پرديسی په نیولې دنیا کې د خپلو هیلو جنازو ته ناسته ده، همدا د هیلو دردونو، مینې او ارمانونو کوچنۍ ګیلۍ هم لویه ډالۍ ده.

په ډیره مینه

شاه محمود حصین

د لوی او ښونکي خدای په نامه !

لکه څنګه چې ټولو ته څرګنده ده په وطن کې د دوو لسيزناخواه جنګي حالت او ورور وژنې په نتیجه کې زموږ ډیر شمیر وطنوال شهیدان او ډیر نور بیا دې ته اړ شول چې خپل پلرنۍ کلي او بانډې پرېږدي او د پردو په وطن کې د پریسی او مهاجرت ژوند اختیار کړي.

دا یو څرګند حقیقت دی چې په پردي وطن کې د خپلو دودونو او رواجونو څخه لرې د نورو د ارادې او ادارې لاندې ژوند کول زموږ په هیواد والو خپلې منفي اغیزې او تاثیرات لرلې چې دغه حالت تر هر څه د مخه د هنر او ادب مزي خپلي دي. د مهاجرت خپرو لکه د نورو افغانانو په شان زما مخ هم راشین کړی دی او د ناخوالو سره لاس په ګریوان د غم شپې سبا کوم نو چې کله کله د زړه خواله مې د قلم سره شریکه او د زړه تسکین مې د اشعارو په لیکلو سره وشي، دغه لنډه شعري مجموعه د همدې هیلې ژوندۍ بیلګه ده.

پدغه مجموعه کې د حماسي اشعارو تر څنګ د وطن د کلو او بانډو، پرګنیز کلتور په نظر کې نیولو سره محلي اشعار راوستل شوي دي چې زیاتره یې د خوږ ژبو هنر مندانو په خوږو او ازونو

کې کمپوز شوي دي او يوڅه نور يې بيا برسيره پر دې چې په مشاعرو او د ليکوالو په علمي
سيمینارونو کې د کلمه شویدي بلکه د وطن څخه بهر په افغاني مجلو او جرايدو کې چاپ ته
رسيدلي دي .

زه پدې برخه کې لازمه گڼم د هغه دوستانو څخه چې د دغې مجموعې په چاپ او تنظيم کې پې له ما
وه سره راټول سره مرسته کړې اوزه يې دې ته هڅولې يم چې ټول هغه څه چې مو په لاس کې وه سره
او ترتيب کړم مننه وکړم ، هيله لرم چې دا لنډه تحفه د محترم لوستونکو د توجه وړ وگرځي .

د لوستونکو د نیکو نظرياتو په هيله . په درناوي
» سمیع الدین « سعید افغاني

د وطن په یاد

په وطن موجود ماتم دی
تورتمونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

گران وطن راته سوراوړشو
دوزخ لمبې تري خيږي
بل محشر ته حاجت نه شته
قيامتونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

د کابل هره کوڅه مو
بنکلي بنکلي خاطرې دي

اوس يې وړان او ويچار گورم
گړنگونو کې موشپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې موشپې دي
۱

زور او ځوان موشهيدان شول
څوک بې پلاره څوک بې موره
د چاکور جوړ قبرستان شو
زيارتونو کې موشپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې موشپې دي
*** **

افغانان ټول تار او مار شول
څوک په کوزاو څوک په بردي
په وطن کې چې اوسـيـري
ماتمونو کې يې شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې موشپې دي
*** **

د اسلام په تمه تمه
د کافرو کاني وشوې
هـيـڅـ تـمـيـز کولای نه شو
په چرتونو کې موشپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې موشپې دي

دنـيا ټوله راته خاندې
مور په چيغو چيغو ژاړو
څه سپين سترگې دنياگۍ ده
سياستونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

افغانۍ وطن به جوړ شي
که د خدای مهرباني وه
د پردو لاس به لنډېږي
اميدونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

دا شعر په کال ۱۹۹۶ د نوید د جريدې
په شپږمه گڼه کې خپور شو.

۳

ارواښاد ملنگ جان ته

د محبوب وطن په غيږ کې آرام اوسه
زه په بل وطن مهاجر یم وطن وړان دی
هغه سیمه ، هغه خلک ، هغه کلي
ټول وړان شوی ويجاړ شوی مدفن وړان دی
څوک په یونوم څوک په بل نوم دي بیل شوي
د قومونو او دودونو مسکن وړان دی

سر را پورته کړه د شعر خیال کې گوره
گدر وړان پیغلې سرتوري ارمان وړان دی
د پلرو او د نیکو پگړۍ بی قدره
د خوشحال او د میرویس خوږ چمن وړان دی
په درشل مو د وطن د بڼمن میشته شو
افغاني ولس ته ښکلی گلشن وړان دی

*** **

دا شعر د مرحوم ملنگ جان د خلوینستم تلین په ویاړ په هغه
مشاعره کې چې په ۱۹۹۹ م کې جوړه شوې وه د کلمه شو.

۴

د نیکو وطن

خپل وطن مو وړان شو شو محتاجه د پردو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلارو او د نیکو وطن
دلته مجبوري ده هر قدم کې تکلیفونه دي
دلته بې وسي ده هرې خوا ته پېغورونه دي
بل غوندې قانون دی مایوسي ده زحمتونه دي

هر قدم پردي دي راته ښکاري د میرو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی د پلارو او د نیکو وطن

څه خو په وطن کې ډېرې شمېره شهیدان شول
ډېر نور د آبرو خلک بې کوره بې کاروان شول
څوک بیا په پردي وطن کې پاتې په بیابان شول

دا نسل لا پرېږده چې مو وړان شو دلمسو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی دپلار او دنيکو وطن

۵

خومره شو بې قدره په بل ملک کې چې او سپړو
دلته هر قدم کې د افغان په نوم زورېږو
ټول عیب په نفاق کې دی په دې هم نه پوهیږو

وران شو دشملو وطن د کلیو او بانډو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی دپلار او دنيکو وطن

راشئ خوږو وروڼو سره یو شو د افغان په نوم
خو به دا نفاق وي چې بیلېږو این او ان په نوم
لاس د ورورۍ ورکړو د اخلاص او دایمان په نوم

جوړ کړو افغاني وطن د سولې او جرگو وطن
خوږ دی خلکو خوږ دی دپلار او دنيکو وطن

*** **

مهاجرت

۶

اروا بناد گل پاچا الفت ته

ستا د الفت ډیوه په لاس وه اوس تیارې پریوتې
ځکه وطن کې د دردونو افسانې پریوتې

د هغه يو افغان په نوم چې تا وحدت ته بلل
اوس يې په کلي او بانډو کې د غم شپې پريوتي
د پاک احساس او د ورورۍ خبرې کمې ښکاري
ځکه په سمه او ميرو کې اديري پريوتي
د وطن د نښتې او ابادې يا ويجاړ ځايونه
په هر قدم کې د ژوند يو مجموعې پريوتي
څومره وحشت او بربريت شو په بې وزلو خلکو
په اديرو کې په زر هـاوو جنازې پريوتي
څوک به يې راټول کړي دا بې زوره زوروره خلک
چې د نيکونو افتخار جگې شملې پريوتي
راځي اي ورونو افغاني الفت ارمان لپاره
چې سره يو شو گنې خدائيگو معجزې پريوتي

*** **

د ارواښاد گل پاچا الفت د سلم تلين په وياړ

۷

عېث ژوند

محترمو لوستونکو!

زه يو وخت د مسکو د ښار د پتروفسکي په نامه بازار ته د يو دوست سره لاړم. د بازار په هغه
ليکه کې چې افغانانو مالونه خرڅول يو شمير دوستانو ځما څخه هيله وکړه چې د مسکو په
بازارونو کې د افغانانو د مشکلاتو په نظر کې نيولو سره يوڅه وليکي. يقين وکړي کله چې ما
د افغانانو دا حالت وليده، ډير غمگين شوم، او د افغانانو د غوښتنې سره سم مې د عېث ژوند
تر سرليک لاندې دغه شعر وليکه.

عېث ژوند

گټه پاتې نه شوه د شيانو په خرڅولو کې
گرځم رينکونو کې! راگرځم رينکونو کې

خه خود بدماش يا خوليگان ۲ دلاسه زاريو
خه بيا د پوليسو د زندان دلاسه زاريو
کله بيا رينک کې د اخران دلاسه زاريو
نيم زړه مو اوبه شو دالرو په نرخونو کې

گرځم رينکونو کې راگرځم رينکونو کې

۸

خه رانه رينک کې بني او چپ لاس ته ورکېږي
کله بيا په يو کارت کې نيم کارت برک ۴ خيژي
مال چې مو تلپت ۵ شي هغه ټول راتا ونيږي
يو بيک مو په شا وي او دوه درې مو په لاسونو کې

گرځم رينکونو کې راگرځم رينکونو کې

خه رانه مو تر او په ټکسي کې مصرف کېږي
خه په جریمه او تالاشي کې مصرف کېږي
خه د شاگردانو همکاري کې مصرف کېږي
نقدی چې پيدا شي هغه لږ شي مصرفونو کې

گرځم رينکونو کې راگرځم رينکونو کې

دا ټول مجبوري ده چې په ځان مو قبول کړې ده
کار د ناچاري ده چې په ځان مو قبول کړې ده
ننگ د افغاني ده چې په ځان مو قبول کړې ده
سترگې نه خلاصېږي هر سحر مو په خوبونو کې

گرځم رينکونو کې راگرځم رينکونو کې

۱ رينک ، خلاص بازار ۲ خوليگان ، بدماش ۳ اخران ، د بازار محافظ ۴ برک ، نيمه خراب ۵ تلپت ، هغه مال

چې نه خرڅېږي .

مها جرت کال ۱۹۹۴

خوب

ما دوری پادشاهي خوب لیدو
چې سرمې جگ کړه زه په جیل کې ومه
زه د جیلونو او کمپونو مینځ کې
د افغانانو په سرخیل کې ومه

خوب کې دخپل وطن امیر ومه زه
په خپل ولس باندې زهیر ومه زه
وه هر طرف ته ټول اباد کورونه
پکې بنایسته بنایسته د بنی ګلونه
بڼه راشه درشه او اخلاص مې لیدو
زه د قومونو په هرخیل کې ومه
زه د جیلونو او کمپونو مینځ کې
د افغانانو په سرخیل کې ومه

وطن بنایسته بنکلی اباد وه زما
د ولسونو اتحاد وه زما
د رنگینه باغونو جوړه وه وطن
بڼه په بنایسته وادیو موږ وه وطن
۱۰

چې سرمې جگ کړه دنیا بل شانې وه
د بې وسي ژوندون په سیل کې ومه
زه د جیلونو او کمپونو مینځ کې
د افغانانو په سرخیل کې ومه

خوک دخواره خواخوږی ویرته ناست وه

د نا اميد ژوندون تدبير ته ناست وه
عجب روزگار عجيب خيالونه وه بد
د ناروا بنكاري چمونه وه بد
ټول وه پردي پردي بنكاريدل
دلا مذهب بنكاري په بنكيل كې ومه

زه د جيلونو او كمپونو مينځ كې
د افغانانو په سر خيل كې ومه

۱۱

د جوړ وطن نه اديرې جوړې وې
د شهيدانو تر تپې ډكې وې
ورانې جادې وران تعميرونه وه ټول
زړونه وېشتلي پرې داغونه وه ټول
د خوږ ژوندون اخرنۍ شيبې وې
د تدريجي مرگي په ټيل كې ومه

زه د جيلونو لاگرونو مينځ كې
د افغانانو په سر خيل كې ومه

د ځان ځانيو نه نفاق جوړ وه
د مرگ او ژوبلې اتفاق جوړ وه
خلک وه خواره او مهاجر هر طرف
د کور او کلي مسافر هر طرف
خوږ افغانې وطن مو وران کړ خپله
د مرگني طوفان په ټيل كې ومه

زه د جيلونو او كمپونو مينځ كې
د افغانانو په سر خيل كې ومه

نهم دمارچ ۱۹۹۸

۱۲

سجدي

ستا د رضا داميدونو سجدي
ربه ستا در کي د عذرونو سجدي
د گناهونو نه منزلونه جوړ دي
غواړم ادا د گناهونو سجدي
ستا د غفار کريم رحيم له نومو
شي که قبول د طاعتونو سجدي
زاهده خانله چې مغروره نه شي
زه يم پيړود پاکو زړونو سجدي
څوک دی عابد ستا د دوزخ له ويرې
څوک کړي سجدي د ثوابونو سجدي
چې مسلمان دی او قايم په خپل دين
کړي پنځه وخته د فرضونو سجدي
که افغاني وطن کې صوله راغله
زه به ادا کړم د نفلونو سجدي

کال ۱۹۹۸

۱۳

شکمن

چې د چایمه همراز د چا شکمن
يم د چا د سترگو خار د چا خوږمن

زمانې چې خپلې لوبې په ما وکړې
یم دچا سره اوس دوست دچا دښمن

د ریا او صداقت توپیر لې شوی
یم د ځینې اشنايانو ګیله من

هرسړی چې تر مطلبه پورې یار شو
اعتبار په ځینو نشته عزت من

څه دنیا شوه څه روزگار او څه یې خلک
څوک د چا په ښو کې ندي رضامن

افغاني پام چې د زړه راز ښکاره نه کړي
په ظاهرو او باطنو یم شکمن

*** **

۱۹۹۲م

۱۴

کوم اختر؟

زموږ د کلي د تروړمۍ ماښام څخه خوشيېې دمخه د کلي یو تنکې لس کلن هلک خوشحاله
برېښیده، د هلک د خوشالۍ علت یو هم دا وه چې هغه د سبا ورځې د اختر د راتګ څخه خبر شوي
وه. هلک ته د هغه مور او پلار د اختر لپاره نوي جامې، خپلۍ او واسکت رانیولې وه چې هغه په
همدي ماښام ګر قضا د سبا ورځې نوي جامې او د نږدې دوستانو د اختر مبارکۍ تحفي په خپل
وجود کې تمثیلولې او همدا وجه وه چې هلک ته یې خوشحاله ښه ورکړې وه، په رښتیا سره
کوم اختر چې ماښام ته سبا راتلونکې وه، نه تنها هغه ته بلکې د کلي ټولو او سیدونکو ته یې
د خوشحالي زيري ورکاوه.

هو، کوم اختر؟ دکور او کلي اختر، او که دمهاجر و اختر، کوم چې دخپل کور، کلیو او بانډو څخه
لرې په پردي وطن کې لمانځي؟ دا یو څرګنده خبره ده چې اختر هر چاته هر چیرې او په هر ځای

کې چې وي پوره اويانيمه خوله خندا او خوښي وربښي.

۱۵

نواختر کوم اختر؟

دادخوانانودخوښيواختر
د پيغلونجنو دتاليواختر
د کور او کلي اختر
چې لوړ دودونه لري
د سپوراو پلي اختر
ښه رواجونه لري
دادخوښيواټنونواختر
دادخوشحاله سرودونواختر
دی د بيوزلو کونډو رنډواختر
د یتيمانو او برېنډواختر
د غريبانو او خانانو اختر
د مسلمانو ديندارانو اختر
وي مبارک دې په تمامو خلکو
وي برکت دې په تمامو خلکو
ښه افغاني دود او رسمونه لري
خدا يگو چې ښکلي رواجونه لري

*** **

۱۹۹۸ کال مهاجرت

۱۶

د خواست ياري

ښه ايلمه پسه وي اشنا وريچې دالري غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

زه خود بازار خړو ګردو په رنگ تور کړی يم
کور خيښتن دکوره هم خو ځلي جواب کړی يم
دلته پردي ملک کې دا حالا تو زورولی يم
هيح پروايې نه شته اشنا خپله حسابي غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

د مړه زه ګټم چې يې مصرف کړم اولادو سره
دا چې سرگردان يم هره ورځ ترلمر وليدو سره
لاس په گريبان ګرځم خپلو جړو حسابو سره
نه ور معلومېږي د پردو سره سيالي غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

۱۷

اوس چې د بازارونه ورځ له ورځې خرابيږي
مال مو مخ ته پروت دی دم په دم ساحه تنګيږي
ټوله دنيا غم شي اشنا سر پرې نه خلاصیږي
خپل خپلوان يې راشي دکشمشو قابلي غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

يو خوا پرديسي ژوند ډير بې حده زورولی يم
بل خوا په وطن کې دا نا خوالو کړولی يم
ژوند دی چې تيريږي تکليفو بې وسې کړی يم
داسی يو حالت ته قوي عزم افغاني غواړي
رنگ په رنگ کالي غواړي

*** **

کال ۱۹۹۲

۱۸

سوز

يار چي کړم بيمار د ليونو په چم
دود شوم په انگار د سپيلنو په چم

تورو تورو سترگو حيانا کو دې
ويوړه رانه زړه د زوریدو په چم

مستي ستا د سپين مخ له رڼا ځينې
شپه شوه راته ورځ ستا د شغلو په چم

ياره د يو خوږ نظر په تمه دې
يم په انتظار د تير وختو په چم

سترگې د اميد مې درته پاته دي
مړ کړه را ژوندی د قصيدو په چم

سم د افغاني دود او دستور سره
خپل به شي نگار د مرکو په چم

کال ۱۹۹۷

۱۹

مستي

زه دمستانو اورندانو جمع ته
چې كله ځمه بيرته نه راځمه
زه د بد مسته ميخورانو جمع ته
چې كله ځمه بيرته نه راځمه
د چتو پيغلو بڼا پيريو بڼار کې
د چا نظره چې ورځمه بيرته نه راځمه
يم د رندانو ميخورانو جمع کې
نوميکدې ته چې ورځمه بيرته نه راځمه
د مينانو د هوس دنيا او ۰۰۰۰
لوی سمندر ته چې ورځمه بيرته نه راځمه
مالي دې بڼاد وي بڼي گلزاره مدام
د گلو سيل ته چې ورځمه بيرته نه راځمه
افغاني پوه کړه دا ساقی په رمز کې
چې يې پيالو ته كله ځمه بيرته نه راځمه

*** **

کال ۱۹۹۷

۲۰

خمار

ساقی تا تیر دې په پيالو کې نشته
ځکه چې خوند يې په نیشو کې نشته

ياد خوږو ترڅو توپير دې لږ دى
يا چيرې رنگ دې په ترڅو کې نشته

چې د محفل ياران څمار پاته دي
بنايي تادي دې په پيالو کې نشته

۲۱

هسې مې بوزه دمستيو لورته
چې د جنت په کنارو کې نشته

چې د غمونو مې بې غمه کاندې
داسې حالت چه ليو نو کې نشته

دا چې ميخوره ليو نى مې بولي
اوس دامقام په ارزيدو کې نشته

چې مې حالت د ليو نتوب معلوم کړي
ساقې دا راز دې په فکرو کې نشته

څمار څمار دى افغاني د کلو
نور يې طاقت په صبريدو کې نشته

کال ۱۹۹۸ م

۲۲

بنجاره ماما

نور شيان يې ډير دي دا پاييزيب يې خومره بنكلي دي
موري بنجاره ماما راغلي دي

مورنه پيسې غواړي چې پاييزيب يې ډير خونبيري
رنگ رنگ سيخکونه په اور بل يې هوسيري
عطر شام پاريس يې په دماغ ډير بنه لگيري
نقدی پيسې نه وي ماما پور په ځان منلی دي
موري بنجاره ماما راغلي دي

اخلي دنداسه چې دنداسه يې ډير خونبيري
سری شونډی چې گرځي نو اشناي خوشحاليږي

۲۳

توري توري سترگې په کجلو بنه بنکاريږي
سرو زرو چارگل ماما په برجې ساتلی دي
موري بنجاره ماما راغلي دي

ځان چې يې سينگار کړه بيانوځي نور دگدر په لور
موري د همزولو سره نن دمازديگر په لور
ډير به شي خوشحاله چې ديار شي دنظر په لور
اچوی ټکري يې چې افغاني کلتوري يې بنکلی دي
موري بنجاره ماما راغلي دي

دا شعر د طاهر شباب په ښکلي اواز کې کمپوز شوی دی.
۱ بنجاره یا قوال هغه پلورونکی دی چې پنډ په شاه له ځانه سره تارستن سرځي، سفیده، رانجه او
نور ضروري شيان کلي په
کلي گرځوي.

کال ۱۹۹۷م
مهاجرت

۲۴

د حسنونو سوداگر

د حسنونو سوداگر یم شرابی حسن په څو دی
چې معیاريې خال او خط وي کتابي حسن به څو دی

چې خوشحال یې هسې ستایي افتخار پرې شاعران کا
د ترکانو د خوبانو گلابي حسن په څو دی

چې د سترگو په ښکلایي ټول عالم په مسیدو دي
د قفقاز د هسکو پیغلو عنابي حسن په څو دی

چې عالم ورته سلا کا ښاپیری ورته حیرانی
د سلاویانو په وطن کې ارزاني حسن په څو دی

نورستان په سردرو کې د هلمند رود شاو خواته
د قندهار کلو بانډو کې نوراني حسن په څو دی

د ښکلا او د حسنونو په بازار کې هسې گرځم
چې بازار یې څنگه خوږ دی افغاني حسن په څو دی

کال ۱۹۹۷

۲۵

وطني مصري

د وطن غيږه کې مې کور دی
ماته پردي مالت کې خوب کله راځينه
د وطن خاورې به رانجه کړم
دا پرديسی ژوندون مې هر دم زور وینه
چې مورتاریخ ته نظر وکړو
جگې شملې مود پلرو رایادې شینه
دا مو په خپله په ځان وکړه
چې د پردو په لمسون خپل کور و رانونه
راځی چې خپل وطن اباد کړو
ترڅو به گالو د پردیو پیغورونه
وطن د ټولو شریک کور دی
دا دشمنان مو په قومونو بیلوینه
د اتفاق نه هرڅه جوړ شي
راځی چې یو کړو افغاني خواره قومونه

*** **

کال ۱۹۹۸ مهاجرت

۲۶

د وطن اتلان

ستا په لوړو غرونو د افغان بچي
جوړی کار نامې کړې قهرمان بچي

تینگ یې په دښمن باندې گوذارو کړ

و مې ليد ډگر کې پهلوان بچي

سوله يې شعار ده مخ په وړاندې ځي
دوى دې په تصميم کې با ايمان بچي

ساتي خپل وطن لوړ شجاعت لري
دا د تورې پرين او د ميدان بچي

باسي کشتۍ خپله د ساحل په لور
دا د طوفانونو د دوران بچي

دوى په افغاني غيرت نازيرى تل
دا د صداقت او پاک وجدان بچي

کال ۱۹۹۸

۲۷

يادونه

په زړه کې مې ياديرې د اشنا بنکلي يادونه
د تيرى زمانې کيسې پخوا هغه وختونه

په سرو شونډو ملالوبه يې نيشه ومه بې خوده
وطن چې يادوم ورسره جوخت دي ستا يادونه

نن بيا د خداى لپاره په احوال مې لږ خبرکړى
تر خوبه دا غربت وي او تر خوبه دا نکلونه

مزار ته چي مي راغلي اشنا دا لره په ياد کې

د تورو خاورو څنگ ته مې تازه کړه تصويرونه

دا نن چې افغاني يمه مجرم په کوم گناه زه
د خلکو په وطن کې به ترڅووي دا غمونه

*** **

کال ۱۹۹۸

۲۸

د نارنج گل

چه موسم يې د نارنج د گل بهار شي
را په ياد مې هغه بڼکلی ننگرهار شي
د نرگس، ذنبق، نارنج د گل له فيضه
زړونه مست په نخيدود هر دلد ار شي
ننگرهار زموږ د بڼکلو گلو بڼار کې
په سپرلي کې د شاهي د بڼ دربار شي
د رباب او د بلبل خوږو نغمو کې
خوشحالي شې جم او جوش بڼ او گلزار شي
خومره بڼکلي بڼه فضا د طبيعت شي
رنگينه بڼايسته گلان د پيغلو هار شي
بڼه فضا شاعرانه شي هرې خواته
افغاني گلشن کې بڼکلی لاله زار شي

دا شعر په ۱۹۹۸ کال د ليمې په مجله کې خپور شو.

کال ۱۹۹۸

۲۹

خپل وطن

خه چې څو بهرته سيل به وکړو د ملکو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

بيا که بریم گلیم در خارج عجب روزگار است
رنگ برنگ مو تر و سرویس ها قطار قطار است
ماهی یی کنسرو کتی پیوه مزه دار است
میریم سویدن ، استرلیا تا به پیرو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

نه ځمه بهرته ځما خپل وطن یاد پري
زړه مې د کابل کلو بانډو نه نه صبر پري
هر مازیگری د شهرنو مې نه هیر پري
خه کړو عبث ژوند دی په وطن کې د پردو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

هر طرف جنگل و سر سبزی شده بسیار
هر جایی که میری کس به کس نداره کار

۳۰

پپوش مودی روزه کتی مه برو بی خار
میریم به سرکس ویگان وقت به کازینو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

نه ځمه بهرته موراو پلار مې په وطن کې دي
زړه مو ډیر زور پری شهیدان مو په مدفن کې دي
خلک مو ټول تباه شو د بنمنان مو په درشن کې دي
رب دې فضل وکړي د وطن په شا ځلمو
تو هم بيا برو گلم تو هم بيا برو

گرانې زه پوهیږم ستا احساس د قدر وړ دی
هر سړی په خپل وطن کې دروند او مکمل دی
غواړو افغاني وطن زموږ دغه تکل دی
خدای دې کړی نصیب زموږ د خپل وطن ابرو
تو هم بیا برو کلم تو هم بیا برو

*** **

دا شعر په ۱۹۹۷ کال کې د اتحاد او عمل دنشریې
په دوهمه گڼه کې خپور شو.

۳۱

اروا بناد اسحاق ننگیال ته

چې خبر شومه په مرگ دخوان ننگیال
شوم غمگینه زړه خفه شو بې مجال

دا احساس تاثیر په قلب د هر شاعروي
ستا وه بڼکلي مرتبه د نازک خیال

د وطن وړانۍ هر چاته بې هیڅ نه وي
څوک په سره مرمی شهید شى څوک په چال

دردونکې جنازه ډک له احساسه
خښوي د وطن ځوی دی بې مثال

۳۲

تر ابده به وي ملاست په تفکر کې
دا زموږ د زړه همراز اسحاق ننگیال

ستا په مغز او تفکر کې اوس باقي دی
هغه شعر هغه نثر هغه خیال

پیرزو مشه داسې مرگ د چا د بنمن ته
چې وطن یې ورته خوږ وي په هر حال

رب دې تاته جنتونه در نصیب کړي
مرتبه دې تل بلنده د کمال

افغاني وطن تمام مرگی مرگی شو
بیا دا غداره شوزرگی دی په ننگیال

*** **

کال ۱۹۹۸

۳۳

زړگي ته

زړگيه بڼکاري کم قوته شولې
د ژوند ترخوټه نا تاقته شولې

ځواني دی لاره د غمونو سره
اوږدو منزلو ته بې همته شولې

زه د کلونو امیدونو په لور
ته نیمه ليار کې بې جرته شولې

لری منزلونه دي دلري اشنا

وررسیدو ته کم قوته شولې

لکه چې بنکاري اخري شیبې دي
اوس خپل تصميم کې ملاته شولې

افغاني خپل ژوند ستا په ژوند کې وینی
بنکاري جدا چې تر قیامتو شولې

*** **

کال ۱۹۹۸

مهاجرت

۳۴

مینه

خوږې سترگې د جانان
زه پوه نشوم په خپل ځان
زړه بې ویوړه په یوان
نور به نه ترینه راځمه، نور به نه ترینه راځمه

په خمارو سترگو یارکتل کوي
پټه مینه بې په ما اثر کوي
اشناگران دی خدای دې نه جدا کوي
بنايسته زلفې پریشان
قد بې سرو د بوستان
څه بنايسته دی د سبحان
نور به نه ترینه راځمه، نور به نه ترینه راځمه

راته گرانه زمانې کلی محبوبا
بنايسته مخ بې لکه ستوری د سبا
کرم صفت بې په عالم کې برالا

۳۵

موزون قده خوش اندامه ده ليلا
غنم رنگه خوش زبان
شکر لبه تور زلفان
سپين غابنونه بې مرجان
نور به نه ترينه راځمه ، نور به نه ترينه راځمه

چه په مينه ، مينه کړمه بې صفت
زه به جار کړم ترينه خپل حسن صورت
اشنا گران دی خدای دې نکړې خجالت
څه شرينه خوش زبان
څه بنايست لري پنهان
افغاني لباس پرځان
نور به نه ترينه راځمه ، نور به نه ترينه راځمه

*** **

کال ۱۹۹۸ م

۳۶

سينگار

محبوبې ښه سينگار دې کړی دی
صنمې اور دې لگولی دی
ځان به له تا سره اشنا کړم
تل به دې قدر په رښتيا کړم
گلې زرگی دی رانه وړی دی
صنمې اور دې لگولی دی
له خمارو سترگو دې جار شم
کړم افتخار چه زه دې يار شم
څه شين ټکری دې اچولی دی

صنمې اوردې لگولی دی
دا افغاني ستا خدمت گاردی
د تورو سترگو خریداردی
دا خوږ زپږگی دې پرې چولی دی
صنمې اوردې لگولی دی

دا شعر د احمد جاوید شریف په ښکلي اواز کې

کمپوز شوی دی.

کال ۱۹۹۲م

۳۷

شین خالی

خه ښکلا خه نازونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

جگه ونه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
ناز ادا فریبونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

چې کتل کړي په ناز لکه حوره
ښکلی مخ یې ځلیږي له نوره
شوځ نظر سترگ کونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

چې له ورايه په ناز ناز کتل کا
په زرگي مې د غشو ویشتل کا
جادوگر منتر ونه یې دي
تور اوربل شنه خالونه یې دي

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زرگی په پلمو دی
پراته زړه کې غمونه یې دي
تور اوربل شنه خالونه یې دي

۳۹

د خوب تعبیر

دا د مرګ د خوب لیدل وه؟
که د ژوند د خوب تعبیر دی؟
خوشحالي وه او جشنونه
خط او خال وه او حسونه

په جنت کې می نوشي وه
د ذاهدو بد مستي وه
عنطهور شراب خنبل کيږي
نه گناه ثواب چليږي

۴۰

هلته حورې په نڅا وې
د غلمانو پاییکوبي وه
ایمانونه په نڅا وه
ثوابونه دي رقصيږي
ټول جنت کې خوشحالي وه
د ذاهدو بد مستي وه
ټول وليان وه او پیران وه
څوک صادق مومنان وه
په مستیو کې سجدې وې
د ثواب کیسې پخې وې
داد مرگ د خوب لیدل وه؟
که د ژوند د خوب تعبیر دی؟

*** **

کال ۱۹۹۶

۴۱

تیر یادونه

خر سيندونه سيلابونه مې ياديږي
 د وطن شنه شنه فصلونه مې ياديږي
 د ودونو او دودونو رواجونو
 ها ديږي ها مجلسونه مې ياديږي
 سندرېز خوږې نغمې د حجرو مينځ کې
 ها گيسونه او کټونه مې ياديږي
 د مرغيو گڼه گڼه او سيلونه
 د چق مق ټوپک غږونه مې ياديږي
 د قزلاقو او يارمخچو په موسم کې
 د دامن د غره دامونه مې ياديږي
 د چتکو او مړزو جال په لاس کې
 هغه لوی لوی کمندونه مې ياديږي
 په جوزا کې د توتانو په موسم کې
 د فصلونو درمندونه مې ياديږي
 مصلی او درمند شاخۍ په لاس کې
 تور چنگر لوی لوی چجونه مې ياديږي

۴۲

د دهقان په لاس چې تيگه دمیزان شي
 لپکۍ او خجورونه مې ياديږي
 د چينۍ نه د اوبو منگۍ په سر کې
 ها د پيغلو کتارونه مې ياديږي
 مړ اوبل د اور بلکو الوتنې
 د بامو د سرخوبونه مې ياديږي
 په اختر کې د خوانانو ډلې ډلې
 ها ميلې او اتنونه مې ياديږي
 د پي مخو بنکلو پيغلو بير او بار کې
 هغه لوی لوی زيارتونه مې ياديږي
 رنگ په رنگ بنکلي جامې د طاعتونو

په مسجد کې ښه وعذونه مې یادیري
خومره ښکلې څه ښایسته کلي باندې دي
جم او جوش د بازارونو مې یادیري
یادول یې زیاتوي د زړه دردونه
افغاني هاتیر وختونه مې یادیري

۱۲-۱۲-۱۹۹۸

مهاجرت

۴۳

خاطره

یاره خوږ مې ستا یادونو ته نظر شو
ځکه بیا مې ددرتلو هوس په سر شو

د حرم د باغ د حورو غم کې نه شوم
چې په زړه مې ستا د مینې خوږ بشرشو

را په یاد چې مې ستا تللې خاطرې شوې
پوه پرې نه شوم چې سبا که مازدیگر شو

افغاني پام چې په تلو یې منکر نه شې
ګوندې بیا دې په نصیب هغه دلبر شو

کال ۱۹۹۲م مهاجرت

۴۴

باران

په شیبو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
په لوړو غرو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
کله باران کله سیلی شي
کله بیا تالنده گلې شي
بیا تر غرمو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
د پسرلی باران ورپه
لارې کوڅې پرې ټول لمدیرې
په شنو فصلو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
دا زموږ کلي او کوڅو کې
د بارانونو په وختو کې
بیا په هفتو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
باران را تاو شود تیرا نه
هله د کوزې پښتونخوا نه
په اپریدو یې اوروینه گلې بیرون باران دی
باران نه جوړ شوه سیلابونه
کړي به چپه کلي کورونه
په دامانو اوروینه گلې بیرون باران دی
د افغاني کوچاني ژوند کې
هله په لاره د البند کې
په شاخلمو یې اوروینه گلې بیرون باران دی

مارچ ۱۹۹۹

۴۵

اغیار

کله به ځما ارمان تر سره شي؟
باغ به مې گلزاره با ثمره شي؟
کله به ځمار په سرو ورجگ شمه؟
پورته د عنقا په شان وزرې شي؟

خیری گریوان سم چې په بیدیا شمه
کله چې مې ساه په ځان ابتره شي

جیل چې مې د غم داني تسبیح شولې
یدا چې مې راټول د ژوند تیره شي

وې نسیم محنت نورد ژوندون ځینې
ماته د فرهاد په شان ککره شي

جوړ چې شوقیامت مې په وجود وجود
هسته به ارمان د یار تر سره شي

*** **

مارچ ۱۹۹۹ کال

۴۶

افغان ته

هڅه ده ټینگ عزم ارادې لري
گوره د افغان زړه څه اسرې لري
څوک دی چې احساس ته قرباني ورکړي
ودانگي مرچل ته عقیدې لري
ژوند ترخو خوږوچه وي پوخ کړی څوک
اوردی د احساس بلې لمبې لري
پوهه هم بیکلا بې ده په زړونو کې
خلکو سره بڼې مړودې لري
عمر چې شي تیر په ولونو کې
گوره چې روزگار څه ورځې شپې لري
خپله عقیده قوي تصمیم سره
ژوند کې شجاعت راز او مزې لري
مرد وي د روزگار چې سربازي کوي

سیند دی که سیلاب لوړې خپې لري
مایې افغاني احساس احساس کړلو
مینه د وطن یې خاطرې لري

کال ۲۰۰۰م

۴۷

غزل

محفل چې دیارانو تنگ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحالي دکلي کور سره مزه کا

پروا مې د اشنا په ځان منلې وه نو ځکه
اشنا ستا یارانہ خود پیغور سره مزه کا

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداگر دی
د اژوند او کارو بار بیا لږ څه شور سره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلاده
خالونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چې دیار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

کال ۱۹۹۹م مهاجرت

۴۸

د زړه دنیا

نن چې اشنا زما ترخوا راځي
بیا مې زړگي ته مشغولا راځي
چې مخامخ ورته کتلی نه شم
زه ترې شرمیږمه حیا راځي
زړگيه پټه مینه مینه شولې
داسې ښکارېږي بیوفا راځي
د زړه زخمونه به ټکور شي زما
سترگو ته ښکلې تماشا راځي
دا د خوښي او خوشحالي ورځې دی
چې د شب قدر شپه په ما راځي
چې یی تسل د خوږ زړگی پری وښي
د افغاني د زړه دنیا راځي

کال ۱۹۹۲

۴۹

گران وطن

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توري زور دی
ورک به شي غليم چې مخ یې توردی
سربه ترې قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر گران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

لوړ چې په هوا کې یې بازان گرځي
هلته په ځنگلو کې یې زمریان گرځي

جوړ په سردرو کې يې طوطيان گرځي
مست يې بلبـلان د باغ او بڼې سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير گران دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلته کې نازو انا لمسيان لري
لوی احمد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتوبه يې شـاړې د چمن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير گران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

۵۰

وگورئ هرات دی که لغمان
يا که ننـگرهار دی که جوزجان
پورته قـطن که بد خشـان
غرونه يې بڼه بڼـکاري دمعدن سره
مينه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير گران دی

وايي هريرود اوبه خوږې لري
سيند د ارغـنـد اب جگې خپې لري
گوره د کنړ سيند څه نخړې لري
جوړې ترې بيالې دی د سړين سره
مينه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير گران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

دا وطن زموږه افتخار دی
دې کې موعزمت د نیکه پلار دی
دا د افغاني کلتـوريادگار دی
لاس په گريبان گرځـوله دشمن سره
مينه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير گران دی

دا زموږه خوږ افغانستان دی

ديسمبر ۱۹۹۹ ويزبرگ جرمني

۵۱

اروا بناد سعيد افغاني

په لوستلو اولولو
د لوی خدای په پیژندلو
وه مصروفه تل مدام
د علمیت یې لوړ مقام
د قوی تحلیل خاوند وه
دی د لوی نظر خښتن وه
ډیر علمونه یې لوستلي
کتاونه یې پری لیکلي
دا د مصر د اظهرنه
فارغ شوی لوی مظهرنه
شو د کتور د فلسفې
هم صاحب شو درتبې
فیلسوف دیني عالم وه
مدرس او ښه معلم وه
د علمیت یې تل مدام
مستفید شو خاص او عام
مشرف د خدای په کور شو
چې روان د حج په لور شو
دی په دریشپیتو کلو
شو وفات دا عالم پوه
رب دې ورکړي جنتونه
د لوی خدای دي قدر تونه

اکتوبر ۲۰۰۰

۵۲

عزم

ایښی مې قدم په لری لیاړ ده بیا
ځمکه اخر گام پورې رسیږمه

دالياره اوږده ډک له خطره ده
بيا به خپل مقام پورې رسيږمه
عزم مې قوي اراده ټينگه ده
خوډبه خپل ارمان پورې رسيږمه
سر مې قرباني ته لمسولی دی
يا به خپل مرام پورې رسيږمه
ژوند سرې توډې راته ښودلي دي
اوس به د جانان پورې رسيږمه
پوه شجاعت قوي تصميم سره
چين دی يا که شام پوري رسيږمه
رب که مې همت سره ملگری شي
پورته ترکيهان پورې رسيږمه
گوره افغاني پاک ارمانو سره
خوډ به سرانجام پورې رسيږمه

*** **

۲۰۰۰ - ۱۱ - ۲ - جرمني

۵۳

انسان

د ادم د زړگي وينه
چي بدله شوه په مينه
قدرت گوره د سبحان
چې پيدا يې کړ انسان
د زمان بهير چليري
خلک کله پرې پوهيږي

فرشتو دی راوستلی

دې دنیا ته انسان بنکلی

انساني مینه انسان

رب پیدا کړه په جهان

دې جهان ته دی حیران

د ادم لمسی انسان

کال ۲۰۰۱ اولم جرمني

۵۴

ناکام

د ژوندون پانه مې خزانه شوله

د زړه دنیا مې خلکو ورانه شوله

خوک به مزار ته بلې شمعې راوړي

چه مې د ژوند یوه پاشانه شوله

د امید و غوټې مې خلاصې نه شوې

چیغه مې پورته تر کیهانه شوله

د اوږدو لارو منزلونو لړۍ

دا خومره زغرده کې پریشانه شوله

د نامرادو ارمانونو کړۍ

ماته راوشلیدله ورانه شوله

دا د جفا او ظلمتو دنیاګۍ

د خوب لیدو سره بل شاني شوله

د زړه یوه ټوټه به خو ټوټې شي

چه د علاج چاره مې ګرانه شوله

چه جنازه مې جګوۍ مه ژاړي

اوس مې د رنځ چاره اسانه شوله

افغاني ګاله د قیامت ستړیاوې

چه دې د ژوند مده پایانه شوله

*** **

اگست ۲۰۰۳ مهاجرت

۵۵

گیله

نشته د خوښۍ خبرې دلته کې
پاتې د ورورۍ خبرې دلته کې
هر سړی په خپلو خولو لوند وینم
دې د بې کسی خبرې دلته کې
څوک چې ښه روزگار یانې دولت لری
کاندي د مستۍ خبرې دلته کې
بله دنیا بل غوندي قانون دی دا
چلی د رندی خبرې دلته کې
هیڅوک دلته هیچا سره مل ندی
دی د مایوسۍ خبرې دلته کې
خپل درته پردي پردي کتل کوي
کم دی د خپلوۍ خبرې دلته کې
هغه چې اخلاص او صمیمیت به وه
تللی پخوانۍ خبرې دلته کې
درومه افغاني په خپله ليار پسی
نشته وطنۍ خبرې دلته کې

*** **

اپریل ۲۰۰۰ مهاجرت

۵۶

غم

ډوب په تصور کې د اشنايمه

لاس ترزني ناست چې تر سبا يمه
مه خپري دردونه ځما مه خپري
پرېږدي چې اخته په خپل سودا يمه
ماد ليوونو په كلي ورولي
زه هم لېونې د خپل ليلا يمه
سرمې د منصور غوندي په دارينه وه
نه چې د خپل يار ځيني جدا يمه
نکړي د زاهد جادو په ما اثر
زه خوار ازلي ډوب له گناه يمه
اچوم کچکول بيا د بهلول څنگ ته
ځم د خپل اشنا د درگدا يمه
ژوند ما افغاني په غم کې تېر کړلو
زړه مې شو پلي په خوله خندا يمه

*** **

ماين اشف جرميني

جنوري ۲۰۰۱

۵۷

جهاني ته

په ساده روان نظمونو

په پخو خوږو نکلونو

دې پخې خوږې خبرې

که اميل د ملغلرې

چې هر رنگ لري خوندونه

په زړه پورې بڼه طنزونه

در سپري درته رازونه
تجربې دي هم پندونه

نموني دي دا حساس
دي پسند د عام او خاص

پکې پروت دی لوی حکمت
د باري د شعر صفت

*** **

جرمني سپتمبر ۲۰۰۳ م

۵ ۸

میرست

زه ساقی او می خانې سره اشنا یم
ځکه اوس د ټول غمونو بې پروا یم
نصیحت په ما د هېڅ چا اثر نلري
زه په خپله په نیشو کې غټ پېشوا یم
سم او بد هسې چې مادي پیژندلی
په خپل عقل د ذاهده زه دانا یم
رنگینې د میخانې سره عادت یم
په مستۍ کې د ساقې د زړه دنیا یم
د رندانو او مستانو په حساب کې
حساب شوی یم نه اوس بلکه پخوا یم
چې ساقی د میخانې سره مې راز شو
زه تر نورو هوښیارانو مستثنی یم
افغاني چې په نیشو کې څه لیدلي
په څمار کې په هغه لیدو سلا یم

جنوري ۲۰۰۴ م

۵۹

پل دی بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور
پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کور شو
نوي اشنایي شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعې چې روښانه په هر لور شو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور
نن چې دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مینه کړي نڅا
يې د نجونو میره ټول داستا په تماشا
رب دې په نصیب کړه په ژوندون کې زیب اوزر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور
ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنا دې شه طبیب
اور یې چې بلیږی پاک الله یې شې قریب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

جنوري ۲۰۰۳ م پېښور

۶۰

پاکي هیلې

هغه څه چې مو په زړه کې هوسیري
زموږ هیلې دي منزل ته به رسیري

د غه هیلې ډیرې پاکی او سوچه دي
چې ملګري مو د ژوند او همیشه دي
دا ژوندون د امیدونو لوی جهان دی
ځکه تل په هلو ځلو کې انسان دی
د مادي دنیا متاع پسې به ګرزي
خو اړه به د نیستی په طرف پرځي
چا چې بل انسان ته کړی دی خدمت
دا حتمې ده چې بیا مومي به عزت
ځینی شته داسې کسان چې مږي کا
چې تاوان درته رسیږي خوشحالي کا
دوی په خپله په تلاش کې د ضرر دي
خدای وېلي ځان نه کله با خبر دي

۲۱

څوک چې چاته کوهي کني هغه خپله
په کوهي کې به یې ځای وي تل تر تله
چې د بخل او کینې نه ، نه مږي
ناروا دی هیڅ منزل ته نه رسیږي
تکبر دا د جاهلو خلکو کار دی
په دنیا باندې تل کله اعتبار دی
پاکې هیلي د انسان او انسانیت
درته ښایي که دې ګران وی خپل عزت
د اخلاص لاره مدام د پیروزي ده
د انصاف تله قانون د باد شاهي ده

افغاني دا صداقت لوی عبادت دی
خپل قسمت چې دررسيږي قناعت دی

جنوری ۲۰۰۴ جرمي

۲۲

کوډه گره

چې دسترگوپه کاته سحر او جادو کا
د سحرگرو سترگو قدر دی په کار

هسې گوري تصور کې ته به وای
د خواني هوس یې ښکاري په اظهار

جگه پوزه یې چارگل ده ښایسته کړې
د ښو څوکي یې جوړې دي په شمار

سپینه خوله سره انګي ګلابی شونډې
که نصیب دې شوې ترې ونکړې انکار

جذبې مې د خواني په ټینډه کو شوه
د هندو دلور په سترگوکي په وار

دا د رب قدرتونو نمونه ده
افغاني غم دې کوه لږ په کرار

بادزون ، جرمي فبروري ۲۰۰۳

نا پايه منزل

نه رسم منزل ته نیمه ليار کې پاته شوی يم
 گوره چې روزگار څه په پيچو مو خيژولی يم
 نن چې دامحتاج ژوند سره لاس په گريوان گرځمه
 دې حالت ای خلکو نور تر پوزې راوستلی يم
 نشته چې علاج مې د مرض نه کوم هوښيار طبيب
 رادې شي اجل نور انتظار يې سترې کړی يم
 پوه يم په دې چې دا خپل لاس وي د گلونو لاس
 زه خو هميشه خپلې راستۍ راپرزولی يم
 ناست يم سروبي کې نه کابل نه د لغمان شومه
 لاس کې مې رباب دي ډير د غمه خنديدلی يم
 نه مې شته پروا ځکه په څنگ کې مې ځوانان دي
 بڼه مينه د کار لرم بیکاره پاته شوي يم
 پام چې افغاني ترخولې نه اه قدرې ونه باسې
 ځکه چې دوستانو د شلغم په تول تللي يم

کال ۱۹۹۹م

۶۴

څه په کار

چې د اغيار سره دې يار وي بل د بڼمن څه په کار
 چې دې دميني طلبگار وي بل خوږ لن څه په کار

ندي منزل ته رسيدلي تل کاره بارونه

چې داغزو باريې په سروې ياسمن څه په کار

چې د درواغجنو سره مل وي په ښارونو گرځي
د داسې خلکو اشنایي او خوږ چلن څه په کار

دا چې یو ښکلی لعلی پروت وي په ایرو کې د څار
چې د ایرو په مینځ کې پټ وي ځلیدن څه په کار

چاره یې څه ده چې خلاصون یې ترینه نه وي د چا
چا چې په خپله په ځان کړي خلاصیدن څه په کار

د بی غرضو مصلحت ته چې غوږ نه شوی اشنا
بیا د مغرضو په دوکو کې غولیدن څه په کار

جرمني فبروري ۲۰۰۴

۶۵

جفا

راغله تهمتونه د اشنا په سر
جوړ چې قیامتونه دي ځما په سر

بده اشنایي شوه بد روزگار شولو
یار شو پښیمانه د وفا په سر

خوب او خیال مې واړه نامطلوب و خوت
یار مې راځي نه شو د دنیا په سر

ډیری هلې ځلې مې عبث شولې
شومه تهمتي د لربا په سر

ما يې افغاني حسن ليدلى دى
خونديې كړي نازونه د ادا په سر

کال ۱۹۹۹م جرمني

۶۶

اوتوبان

نه ځما او نه داستادى اوتوبان
داسې بنكاري د هرچا دى اوتوبان
رنگ په رنگ بنكلي موټرى پكې درمي
هم د شاه هم د گدا دى اوتوبان
په يودم چې وړاندې وروسته پكې كيږي
ال، كا، وى ته په سودا دى اوتوبان
خداى دې نه كړي چې په شتاو كې برابرشې
كه ما بنام وي نوسبا دى اوتوبان
كه يولږه شان غلظه پكې وكړى
په همدې ځاى قبرستا دى اوتوبان
ډير ځوانان پكې بى وخته شهيدان شول
مرگ نه كله مستثنى دى اوتوبان
خما واوره د احتياط ځينى كارواخلي
نه د ټوكو او خندا دى اوتوبان
چې د مرگ او ژوند يوه دقيقه فرق كړى
نواصلي د بنمن همدا دى اوتوبان

شتاو د ثقلية وسايطو از د حام يا بنديت په اوتوبان يا د ترافيكو

په لوى لارو كې ۰ فبرورى ۲۰۰۳ جرمنى

۶۷

سپين سترگی

منصف نه شوپه ژوندون کې د انصاف
په عقبا به څه جواب کړې د مناف
د گناه پيټی يې دروند دی د هر چانه
هسې اخلي د اسلام نوم په گډاف
په ښکاره کې مستقيم خلکو ته ښکاری
په باطن کې کوږ او کينې دی یک اوصاف
حقيقت کې جو دانه ترينه درنه ده
خوځان دروند گني هميش ترکوی قاف
په دنيا کې يې يو نیک قدم کينښود
دی ظاهره کې زاهد دخولي په لاف
د رباب نغمه خوږه ده هم شیرينه
غږوي راته سازونه د نډاف
افغاني ولس به کله فراموش کا
چاڼوي به يې کره وږه ترچلو صاف

اگست ۲۰۰۱ مهاجرت

۶۸

سمه ليار

عزت يې شې نصيب چي ربه ستا په ليارې سم شي
ذلت په هغه چا چي د ریا په ليارې سم شي
تيرېږې قافلې د زمانې نن او سبا کې
سر لوري به وي څوک چي د الله په ليارې سم شي
انسان لري ډير لويه مرتبه تربل مخلوقه
زيږېږي ورته کره چي د عقبا په ليارې سم شي

ځاهد په عبادت رسي د ځهد مرتبي ته
سجدي يې شي پخې چي درضا په ليارې سم شي

سخي په سخاوت باندي حاصل د زړو رضا کړي
منلی به وي څوک چي د سخا په ليارې سم شي

ژوندون هسي عبث چي تيروي متاع يې څه ده
پيړود سمې ليار د مصطفىا په ليارې سم شي

درگا ته دي الله زه افغاني لاس په دعا يم
مطلب ته رسي څوک چي مدعا په ليارې سم شي

سپتامبر ۲۰۰۳

۶۹

هـمـت

دلبره زه چې ستا رضا نيسمه

په هر قدم کې مې گناه نيسمه

دا چې شلیدلی گريبان گرځمه زه

ځان د مجنون د گور ترخوا نيسمه

پدې ساده ځاهد مې نه شي باور

دين د کعبې د درپيشوا نيسمه

پرې نه پوهيږمه چې کوم لوري ځم

کله دنيا کله عقب نيسمه

په بازاري مينه غلط چې نشم

دود د يوسف او ذليخا نيسمه

چې مې باورد خوږاشنا شي حاصل

د مینې لیاړې په ریښتیا نیسمه
افغانې پرېږده د قسمت خبرې
دهمت لیاړه خاماخوا نیسمه
۲۰۰۵ م کال - داشعرد طاهر شهاب په ښکلي اواز کې
کمپوز شويدي
۷۰

د وطن په یاد (متن به چار زبان) شعر و آهنگ زیبای وطنی

شاعر: سمیع الدین افغاني
Author: Sameuddin Afghani
خواننده: صدیق شهاب
Singer: Sediq Shabab

د وطن په یاد
په وطن موجود ماتم دی
تورتمونو کې مو شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي
*** **
گران وطن راته سوراورشو
دوزخ لمبې تري خيږي

بل محشر ته حاجت نه شته
قيامتونو کي مو شپي دي
داد کوم ظالم له لاسه
چي ظلمونو کي مو شپي دي

*** **

د کابل هره کوڅه مو
ښکلي ښکلي خاطرې دي
اوس يې وران او ويجاړ کورم
گړنگونو کې مو شپې دي
دا دکوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

زور او ځوان مو شهيدان شول
څوک بې پلاره څوک بې موره
د چا کور جوړ قبرستان شو
زيارتونو کې مو شپې دي
داد کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

افغانان ټول تار او مار شول
خوک په کوز او خوک په بردي
په وطن کې چې او سـیـرې
ماتمونو کې یې شپې دي
دا د کوم ظالم لـه لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

دا سلام په تمه تمه
د کافرو کاني وشوې
هيڅ تميز کولای نه شو

په چرتونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

دنیا ټوله راته خاندې
موږ په چيغو چيغو ژاړو
څه سپين سترگې دنياگۍ ده
سياستونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

*** **

افغانی وطن به جوړ شي
که د خدای مهرباني وه
د پردو لاس به لنډیږي
امیدونو کې مو شپې دي
دا د کوم ظالم له لاسه
چې ظلمونو کې مو شپې دي

دا شعر په کال ۱۹۹۲ د نوید د جریې
په شپږمه گڼه کې خپور شو.
سمیع الدین افغاني

ترجمه به دري از استاد محمد اسحاق برکت
د وطن په یاد
به یاد وطن

په وطن مو جوړ ماتم دی
وطن ما ماتمسرا شده
تورتمونو کي موشپي دي
در شبهای تار بسر میبریم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چي ظلمونو کي موشپي دي
که در مظالم شب را به پایان میبریم

گران وطن را ته سوراوړ شو
وطن محبوب بر ما آتش سوزان شده
د دوزخ لمبي تري خيږی
شعله های آتش جهنم از ان بر میخیزد
بل محشر ته حاجت نه شته
به محشر ديگري ضرورت نیست
قيامتونو کي موشپي دی
شبهای خود را بسان روز رستاخیز بپایان میبریم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چي ظلمونو کي موشپي دی
که در مظالم شب را بپایان میبریم

د کابل هره کوڅه مو
از هر کوچه و برزن کابل عزیز ما
بنکلي بنکلي خاطري دی
خاطرات شیرین و زیبایی داریم
اوس يي وړان او ويچار وينم
حال او را خراب و ويران مينگرم
گرنگونو کي موشپي دی

در پرتگاههای بین مرگ و زندگی شب را میگذرانیم

داد کوم ظالم له لاسه

اینهمه از دست کدام ظالم است

چی ظلمونو کی مو شپی دی

که در مظالم شب را بیایان میبریم

زوپ او خوان مو شهیدان شول

پیرو برنای ما همه شهید شدند

خوک بی پلاره خوک بی موره

عده ای یتیم وعده ای هم یسیر شدند

د چا کور جوړ قبرستان شو

خانه های عده ای به گورستان مبدل گشت

زیارتونو کی مو شپی دی

در مزارات شب را بیایان میبریم

داد کوم ظالم له لاسه

اینهمه از دست کدام ظالم است

چی ظلمونو کی مو شپی دی

که در مظالم شب را بیایان میبریم

افغانان ټول تار او مار شول

افغانها همه تیت و پاشان شدند

خوک په کور او خوک په بردی

کسی در خانه و بعض در صحرا و بیابان

په وطن کی چی او سیری

آنهائی که در وطن به سر میبرند

ماتمونو کی بی شپی دی

شبهای شان در اندوه و ماتم است

داد کوم ظالم له لاسه

اینهمه از دست کدام ظالم است

چی ظلمونو کی مو شپی دی
که در مظالم شب را به سر میبریم

د اسلام په تمه تمه
به امید و آرزوی برقراری اسلام
د کافرو کانی و شوی
مگر اعمال کفرانه انجام دادند
هیچ تمییز کولای نه شو
هیچ تمییز کرده نمیتوانیم
په چرتونو کی مو شپی دی
شبها در فکر و چرت بسر میبریم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
په ظلمونو کی مو شپی دی
که در مظالم شب را بیایان میبریم

دنیا ټوله راته خاندی
جهانیان همه بر ما میخندند
موږ په چیغو چیغو ژاړو
ما با صدای بلند و زار زار میگرییم
څه سپین سترگی دنیا ده
چه دنیای دیده دراست!!!
سیاستونو کی مو شپی دی
در میان سیاستها زندگی میکنیم
داد کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چی ظلمونو کی مو شپی دی
که در مظالم شب را به سر میبریم

افغانی وطن به جوړ شی
میهن افغانها ساخته خواهد شد
که د خدای مهربانی وه
اگر لطف و مهربانی خداوند باشد
(به لطف و مهربانی خدا)
د پردو لاس به لندیرې
دست بیگانگان کوتاه خواهد شد
امیدونو کی موشپی دی
به امیدها شب را بپایان میرسانیم
دا د کوم ظالم له لاسه
اینهمه از دست کدام ظالم است
چی ظلمونو کی موشپی دی
که در مظالم شب را بپایان میرسانیم.

ترجمه خواندن (متن) پشتو به زبان انگلیسی:

From Pashto to English – Date:1/3/2010

د وطن په یاد

In Memoriam of the Homeland

په وطن مو جوړ ماتم دی

In our homeland we mourn

تورتمونو کی موشپی دي

Who's art in darkness

دا د کوم ظالم له لاسه

Who's caused us this pain?

Who is this outlaw who has done this to us?

چی ظلمونو کی موشپی دي

Because of him/this we are living outside the law

*** **

گران وطن راته سور اور شو
Our homeland has become uninhabitable
د دوزخ لمبی تری خیری
The fires of hell rise from it(the homeland)
بل محشر ته حاجت نه شته
Judgment day is already here
قیامتونو کی مو شپي دي
We are already living it now
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?

چي ظلمونو کی مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

د کابل هره کوڅه مو
Allies of our Kabul
بنکلي بنکلي خاطري دي
Provide fond memories
اوس يي وران او ويجار گورم
but are now demolished and destroyed
گرنگونو کی مو شپي دي
we are living in a crater

داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کی مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

زور او ځوان مو شهيدان شول
Both young and old have become martyrs
څوک بي پلاره څوک بي موره
parents suffer from the loss of their children
د چا کور جوړ قبرستان شو
homes becoming graveyards for some

زیارتونو کی مو شپي دي

We live in houses of holy graves
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کي مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

افغانان ټول تار او مار شول
Afghans have been massacred
څوک په کوز او څوک په بردي
Scattered all over

په وطن کي چي اوسـيـري
Those living in the homeland
ماتمونو کي یـي شپي دي
They are living in mourning
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کي مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

د اسلام په تمه تمه
In the name of Islam
د کافرو کاني وشوي
They behave unislammiely
هـيـڅـيـځ تمیز کولای نه شو
We cannot recognise
په چرتونو کي مو شپي دي
We are living in contemplation
داد کوم ظالم له لاسه
Who's caused us this pain?
Who is this outlaw who has done this to us?
چي ظلمونو کي مو شپي دي
Because of him/this we are living outside the law

*** **

دنيا توله راته خاندې

The world smiles at us

مور په چيغو چيغو ژاړو

Whilst we scream (Whilst we scream in anguish)

څه سپين سترگې دنياگي ده

Look at this domineering world (Can you see this shameless world?)

سياستونو کي مو شپي دي

We are living in a beaurocracy (Politics in everything)

داد کوم ظالم له لاسه

Who's caused us this pain?

Who is this outlaw who has done this to us?

چي ظلمونو کي مو شپي دي

Because of him/this we are living outside the law

*** **

افغانی وطن به جوړ شي

The Afghan home will be built

که د خدای مهرباني وه

If God wills it to be the way

د پردو لاس به لنډيږي

External (bad)influences will be severed

امیدونو کي مو شپي دي

We live in hope until then

داد کوم ظالم له لاسه

Who's caused us this pain?

Who is this outlaw who has done this to us?

چي ظلمونو کي مو شپي دي

Because of him/this we are living outside the law

Author Sameuddin Afghani

سمیع الدین افغانی - سعید افغانی

د وطن په یاد

ترجمه خواندن (متن) پشتو به زبان المانی:

In Erinnerung an unser Heimatland

In unserem Heimatland leben wir in Trauer
In Dunkelheit verbringen wir unsere Zeit
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Unser Heimatland ist unbewohnbar geworden
Die Feuer der Hölle lodern daraus empor
Der jüngste Tag hat schon begonnen
Wir leben ihn schon jetzt
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Mit Freunden unseres Kabul
teilen wir lieb gewonnene Erinnerungen
die aber nun vernichtet und Zerstört sind
Wir leben in einem Krater
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wir ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Junge wie alte sind zu Märtyrern geworden
Eltern leiden , weil sie ihre Kinder verloren haben
Für manche wird ihr Zuhause zum Friedhof
Wer leben in Häusern die heilige Gräber sind
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?

Wer ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Afghanen wurden dahingemetzelt
in alle Winde zerstreut
Diejenigen die im Heimatland leben
leben in Trauer
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wer ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

im Namen des Islam
Das ist unislamisches Benehmen
Wir können es nicht begreifen
und sinnieren darüber nach
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wer ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Die Welt lächelt uns an
Während wir vor Qualen schreien
Sieh dir diese tyrannische, schamlose Welt an
Wer leben in einer Bürokratie in der sich alles um Politik dreht
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wer ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?
Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Die afghanische Heimat wird gebaut werden
wenn Gott es so will
Schlechte Einflüsse werden sich auflösen
Bis dahin lebt die Hoffnung in uns
Wer hat uns diese Schmerzen zugefügt ?
Wer ist der Gesetzlose, der uns dies angetan hat ?

Wegen ihm leben wir außerhalb des Gesetzes

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library